

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. poz. 651, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej.

2. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej, będących osobami, o których mowa w art. 4 ust. 1, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- 2) zawodowej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej, będących osobami, o których mowa w art. 4 ust. 1, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy

– a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

3. Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków, pracowników oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573).”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej oraz ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 742, z 2010 r. poz. 146, z 2011 r. poz. 1211 oraz z 2015 r. poz. 1567.

- 2) w art. 3 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu nazwy „Spn.s.”.”;
- 3) w art. 4:
 - a) w ust. 1 po pkt 4 na końcu dodaje się przecinek i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) osoby, o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”,
 - b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) inne osoby niż wskazane w ust. 1, o ile liczba tych osób nie stanowi więcej niż:
 - a) 50% ogólnej liczby założycieli,
 - b) 70% ogólnej liczby założycieli, w przypadku gdy spółdzielnię socjalną zakładają osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo gdy spółdzielnia socjalna prowadzi działalność w zakresie:
 - zadań i usług pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
 - rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
 - opieki nad dziećmi do lat trzech, o której mowa w przepisach o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
 - prowadzenia niepublicznych przedszkoli lub innych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty,
 - wspierania rodziny i pieczy zastępczej w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;”;
- 4) w art. 5:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż trzy, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, i dwa, jeżeli założycielami są osoby prawne.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy założycielami spółdzielni socjalnej są trzy osoby fizyczne, spółdzielnia socjalna jest obowiązana do przyjęcia w poczet członków oraz do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej dwóch osób spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1, w terminie 12 miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Spółdzielnia socjalna liczy nie mniej niż pięciu członków w przypadku osób fizycznych lub dwóch członków w przypadku osób prawnych i nie więcej niż pięćdziesięciu członków.”,

d) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć także inne osoby niż wskazane w art. 4 ust. 1.

6. Liczba osób, o których mowa w ust. 5, nie może być większa niż 50% ogólnej liczby członków spółdzielni socjalnej, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b. Przekroczenie limitów, trwające nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy, stanowi podstawę do postawienia spółdzielni w stan likwidacji.”;

5) w art. 5a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoby zatrudnione na zasadach określonych w ust. 1, po 12 miesiącach zatrudnienia w spółdzielni socjalnej, mają prawo do uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej. Nie wyklucza to uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej przed tym terminem zgodnie z postanowieniami statutu spółdzielni. Przepisu art. 200 § 3 i 5 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze nie stosuje się.”,

b) uchyla się ust. 3,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku rozwiązania stosunku pracy zawartego z osobą zatrudnioną na zasadach określonych w ust. 1 spółdzielnia socjalna, w terminie 3 miesięcy, jest obowiązana zatrudnić w miejsce pracownika, osobę spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1.”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Spółdzielnia socjalna założona przez jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne lub organizacje pozarządowe może udzielić poręczenia pożyczek, kredytów lub zabezpieczenia zwrotu otrzymanej refundacji lub środków na podjęcie działalności gospodarczej, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.”;

6) w art. 6 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) zaświadczenie powiatowego urzędu pracy potwierdzające spełnienie przez osoby zamierzające założyć spółdzielnię socjalną warunków, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 5;”;

7) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. W spółdzielniach socjalnych, których założycielami są osoby prawne lub w przypadku gdy liczba członków spółdzielni socjalnej jest mniejsza niż liczba pracowników niebędących członkami, zarząd jest obowiązany co najmniej raz w roku, nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, przeprowadzić spotkanie konsultacyjne dotyczące informacji o działalności i sytuacji ekonomicznej spółdzielni oraz przewidywanych w tym zakresie kierunkach zmian.

2. Wnioski ze spotkania konsultacyjnego przedstawione przez pracowników podlegają dyskusji na zebraniu zarządu. Zarząd jest obowiązany przedstawić pracownikom oraz walnemu zgromadzeniu pisemną informację o wykorzystaniu tych wniosków.

3. Przedstawiciel pracowników niebędących członkami spółdzielni socjalnej posiada prawo głosu doradczego na walnym zgromadzeniu spółdzielni.

4. Przedstawiciel, o którym mowa w ust. 3, nie może być członkiem spółdzielni i jest wybierany bezwzględną większością głosów podczas zebrania pracowników, w którym bierze udział co najmniej połowa pracowników niebędących członkami spółdzielni.

5. Szczegółowe warunki i tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 1, oraz przeprowadzania konsultacji z pracownikami określa regulamin przyjęty przez walne zgromadzenie spółdzielni.

6. Przepisu nie stosuje się w przypadku powołania rady pracowników na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. poz. 550, z 2008 r. poz. 584 i 778 oraz z 2009 r. poz. 805).”;

8) w art. 10:

a) w ust. 1 pkt 1–3 otrzymują brzmienie:

„1) zwiększenie funduszu zasobowego – nie mniej niż 20%;

2) cele, o których mowa w art. 2 ust. 2 i 3 – nie mniej niż 30%;

3) fundusz wzajemnościowy.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Fundusz wzajemnościowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jest tworzony przez spółdzielnię socjalną w przypadku utworzenia lub przystąpienia do konsorcjum spółdzielczego, o którym mowa w art. 15b, z przeznaczeniem na cele, o których mowa w art. 15b ust. 1.”;

9) w art. 12:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Spółdzielnia socjalna może zatrudniać pracowników niebędących członkami spółdzielni, z tym że łączna liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1, nie może być niższa niż 50% w stosunku do ogółu członków spółdzielni i osób zatrudnionych w spółdzielni socjalnej, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Z członkami zarządu zatrudnianymi w spółdzielni socjalnej rada nadzorcza, a w przypadku braku jej powołania walne zgromadzenie, nawiązuje stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę albo umowy o pracę.”,

c) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W stosunku do członków spółdzielni socjalnej i pracowników będących osobami, o których mowa w art. 4 ust. 1, zatrudnionych na zasadach, o których mowa w ust. 1 i 1a, część wynagrodzenia odpowiadająca składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz część kosztów osobowych pracodawcy odpowiadająca składce na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za zatrudnionego, na podstawie umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby spółdzielni a spółdzielnią, może podlegać finansowaniu ze środków Funduszu Pracy w pełnej wysokości przez okres 24 miesięcy od dnia zatrudnienia oraz w połowie wysokości przez kolejne

12 miesięcy, do wysokości odpowiadającej miesięcznie wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę.”;

10) po art. 15a dodaje się art. 15b–15d w brzmieniu:

„Art. 15b. 1. Spółdzielnie socjalne mogą tworzyć konsorcjum spółdzielcze w formie umowy w celu:

- 1) zwiększenia potencjału ekonomicznego i społecznego zrzeszonych spółdzielni socjalnych,
- 2) wspólnego organizowania sieci produkcji, handlu lub usług,
- 3) organizowania wspólnej promocji działań spółdzielczych lub ekonomicznych lub
- 4) promocji wspólnego znaku towarowego, o którym mowa w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 776).

2. Konsorcjum spółdzielcze może ubiegać się o udzielenie zamówienia na zasadzie wspólnego występowania w zamówieniach publicznych oraz zapytaniach ofertowych, do których nie stosuje się ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.³⁾);

3. Umowa konsorcjum spółdzielczego określa w szczególności:

- 1) cel zawarcia konsorcjum;
- 2) obowiązki stron konsorcjum;
- 3) czas trwania konsorcjum;
- 4) określenie stron konsorcjum i sposobu reprezentacji;
- 5) zasady przyjmowania, wykluczania lub występowania stron konsorcjum;
- 6) zasady podziału korzyści i udziału w obciążeniach poszczególnych stron w ramach konsorcjum.

4. Do konsorcjum spółdzielczego mogą przystąpić podmioty inne niż wymienione w ust. 1, z tym że podmioty te nie mogą stanowić więcej niż 1/3 liczby stron konsorcjum i nie mogą być jedynym realizatorem działań, o których mowa w ust. 1.

5. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą do konsorcjum spółdzielczego stosuje się przepisy o spółce, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, 933 i 1132).

Art. 15c. Spółdzielnie socjalne, których powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych, są obowiązane poddać się pierwszej lustracji, o której mowa

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 831, 996, 1020, 1250, 1265, 1579, 1920 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 933.

w ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, w terminie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za pierwszy rok działalności.

Art. 15d. Spółdzielnia socjalna, która przynależy do właściwego związku rewizyjnego, zwolniona jest ze składek określonych w art. 266 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.”;

11) w art. 18:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zmniejszenia się liczby członków poniżej pięciu w przypadku osób fizycznych i dwóch w przypadku osób prawnych, o ile trwa dłużej niż 3 miesiące lub zwiększenia powyżej pięćdziesięciu, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3;”;

b) w pkt 5 na końcu kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) niespełnienia warunku określonego w art. 5 ust. 1a;

7) nie poddaniu się lustracji w terminie określonym w art. 15c.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.⁴⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 121 otrzymuje brzmienie:

„121) jednorazowe środki przyznane na podjęcie działalności, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10a po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnik warsztatu może brać udział w nieodpłatnych praktykach zawodowych u pracodawcy, w tym w spółdzielni socjalnej, w wymiarze do 15 godzin tygodniowo, przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy.

3b. W praktykach zawodowych, o których mowa w ust. 3a, nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50% uczestników jednego warsztatu.”;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428 i 1448.

2) w art. 10b po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 3, nie ulega obniżeniu w przypadku odbywania praktyki zawodowej, o której mowa w art. 10a ust. 3a, przez osobę niepełnosprawną realizującą indywidualny program rehabilitacji.”;

3) w art. 12a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Osoba niepełnosprawna, o której mowa w art. 11 ust. 1, może otrzymać ze środków Funduszu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu, w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą:

- 1) nie więcej niż do sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- 2) od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 24 miesięcy

– jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.

2. Osoba niepełnosprawna, która otrzymała jednorazowo środki, o których mowa w ust. 1, jest obowiązana do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, jeżeli z przyczyn leżących po jej stronie zostały naruszone warunki umowy, o której mowa w ust. 1.”;

4) po art. 26f dodaje się art. 26g w brzmieniu:

„Art. 26g. 1. Spółdzielnia socjalna może otrzymać ze środków Funduszu:

- 1) jednorazowo środki na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej przez powiatowy urząd pracy osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, w wysokości określonej w umowie, zawartej ze starostą:
 - a) nie wyższej jednak niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania utrzymania zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, na utworzonym stanowisku pracy nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy,
 - b) od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania utrzymania zatrudnienia osoby niepełnosprawnej,

o której mowa w art. 11 ust. 1, na utworzonym stanowisku pracy nieprzerwanie przez okres co najmniej 24 miesięcy

– jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel;

- 2) środki na finansowanie kosztów wynagrodzenia, w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy ze starostą, wypłacane miesięcznie w wysokości nie wyższej niż kwota najniższego wynagrodzenia przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, dla zatrudnionej skierowanej przez powiatowy urząd pracy osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1.

2. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, będzie krótszy niż okres wskazany w ust. 1 pkt 1 lit. a, spółdzielnia socjalna jest obowiązana zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/12 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 tej kwoty. Spółdzielnia socjalna dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.

3. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, będzie krótszy niż okres wskazany w ust. 1 pkt 1 lit. b, spółdzielnia socjalna jest obowiązana zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/24 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 tej kwoty. Spółdzielnia socjalna dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.

4. Spółdzielnia socjalna nie zwraca środków, o których mowa w ust. 1, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania spółdzielni socjalnej jednorazowo środków na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1,

- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania spółdzielni socjalnej środków na finansowanie kosztów wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2,
 - 3) formy zabezpieczenia zwrotu środków na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, lub finansowanie kosztów wynagrodzenia w przypadku niedotrzymania warunków umowy dotyczącej ich przyznania
- mając na względzie zwiększenie mobilności oraz poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w art. 11 ust. 1, racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu, a także konieczność zapewnienia zgodności udzielania pomocy z zasadami przyznawania pomocy *de minimis* w przypadku wypłaty środków na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, oraz w przypadku wypłaty środków na finansowanie kosztów wynagrodzenia.”;
- 5) w art. 35a w ust. 1 pkt 9a otrzymuje brzmienie:
„9a) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a i art. 26g;”;
 - 6) w art. 46 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) wpłaty, o których mowa w art. 12a ust. 2, art. 26 ust. 7, art. 26e ust. 6, art. 26g ust. 2 i 3, spłaty pożyczek udzielonych z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej, wraz z oprocentowaniem, oraz zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na szkolenie osoby niepełnosprawnej, która z przyczyn dotyczących pracodawcy nie będzie zatrudniona zgodnie z kierunkiem szkolenia lub będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 24 miesiące, wraz z odsetkami, a także zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na pokrycie 60% wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym oraz 60% jej obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia, która z przyczyn dotyczących pracodawcy będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 12 miesięcy, wraz z odsetkami;”.

Art. 4. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 888 i 1086) w art. 31 w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

- „11) ekonomii społecznej, przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielczości socjalnej.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, 1292, 1321 i 1428) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. f, art. 74, art. 75 ust. 1 pkt 8 wyrazy „ewidencji działalności gospodarczej” zastępuje się wyrazami „Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej”;
- 2) w art. 33 w ust. 4 pkt 2a otrzymuje brzmienie:

„2a) otrzymał jednorazowo środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub z instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania środków na podjęcie działalności;”;
- 3) w art. 46:
 - a) w ust. 1:
 - po pkt 1c dodaje się pkt 1d w brzmieniu:

„1d) przyznać spółdzielni socjalnej jednorazowo środki na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego lub skierowanego poszukującego pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, lub skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia;”;
 - pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przyznać bezrobotnemu lub poszukującemu pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia;”;
 - w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:

„3) przyznać bezrobotnemu lub poszukującemu pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, lub poszukującemu pracy niepozostającemu w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku

życia, jednorazowo środki na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia;

- 4) przyznać spółdzielni socjalnej środki na finansowanie kosztów wynagrodzenia, w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy, wypłacane miesięcznie w wysokości nie wyższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, dla zatrudnionego skierowanego bezrobotnego lub zatrudnionego skierowanego poszukującego pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, lub zatrudnionego skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia.”,

- b) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Przepis ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się również do absolwentów centrum integracji społecznej oraz absolwentów klubów integracji społecznej, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym, jeżeli nie pozostają oni w okresie zgłoszonego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.”,

- c) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Przepis ust. 1 pkt 2 i 3 nie ma zastosowania do bezrobotnego, który zarejestrował się jako bezrobotny w okresie zgłoszonego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.”,

- d) po ust. 2c dodaje się ust. 2d w brzmieniu:

„2d. Spółdzielnia socjalna, która otrzymała z Funduszu Pracy jednorazowo środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1d, jest obowiązana dokonać zwrotu, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty, otrzymanych środków wraz z odsetkami ustawowymi, jeżeli zatrudniała na utworzonym stanowisku pracy skierowanego bezrobotnego lub skierowanego poszukującego pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, lub skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia,

w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres krótszy niż 24 miesiące albo naruszyła inne warunki umowy dotyczące przyznania tych środków.”,

e) po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Spółdzielnia socjalna, która otrzymała z Funduszu Pracy środki, o których mowa w ust. 1 pkt 4, jest obowiązana dokonać ich zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi, jeżeli zatrudniała skierowanego bezrobotnego lub skierowanego poszukującego pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, lub skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres krótszy niż 12 miesięcy od dnia przyznania tych środków albo naruszyła inne warunki umowy o finansowanie kosztów wynagrodzenia.”,

f) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku niewywiązania się z obowiązku, o którym mowa w ust. 2, 2b–3b, dochodzenie roszczeń z tytułu zawartej umowy następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.”,

g) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Minimalne wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, jest przyjmowane w wysokości obowiązującej w dniu zawarcia umowy ze starostą.”,

h) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3, jest przyjmowane w wysokości obowiązującej w dniu zawarcia umowy ze starostą.”,

i) ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Podmiot prowadzący działalność gospodarczą, żłobek lub klub dziecięcy, niepubliczne przedszkole, niepubliczna szkoła, producent rolny, bezrobotny, absolwent centrum integracji społecznej i absolwent klubu integracji społecznej, poszukujący pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7, poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, ubiegający się o przyznanie środków, o których mowa w ust. 1–1b, składa oświadczenie o niekaralności za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 244, 768, 952, 966, 773 i 1214) lub ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2016 r. poz. 1541 oraz

2017 r. poz. 724 i 933), w okresie 2 lat przed wystąpieniem z wnioskiem o przyznanie środków.”,

j) po ust. 5b dodaje się ust. 5c w brzmieniu:

„5c. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 5b, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.”,

k) ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania spółdzielni socjalnej jednorazowo środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1d,
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 1b, jednorazowo środków, o których mowa w ust. 1 pkt 3,
- 3) szczegółowe warunki i tryb przyznawania spółdzielni socjalnej środków, o których mowa w ust. 1 pkt 4,
- 4) formy zabezpieczenia zwrotu środków na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu, utworzenie stanowiska pracy lub finansowanie kosztów wynagrodzenia w przypadku niedotrzymania warunków umowy dotyczącej ich przyznania

– mając na względzie zwiększenie mobilności osób określonych w ust. 1 pkt 1b, 3 i 4 oraz w ust. 1b, racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu Pracy, a także konieczność zapewnienia zgodności udzielania pomocy z zasadami przyznawania pomocy *de minimis* w przypadku wypłaty środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1d, 3 i 4.”;

4) w art. 59b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wykazy pracodawców i osób, z którymi zawarto umowy w przypadkach określonych w art. 46 ust. 1 pkt 1–1d i 4, ust. 1a, art. 47 ust. 1, art. 51 ust. 1–4, art. 53 ust. 1, art. 53a ust. 1, art. 56, art. 57 ust. 1, 2 i 4 i art. 59 ust. 1 i 2, są podawane do wiadomości publicznej przez powiatowy urząd pracy przez wywieszenie ich na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu na okres 30 dni.”;

- 5) w art. 76 w ust. 7 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2) dochodzenie należności mogłoby pozbawić osobę, która pobrała nienależne świadczenie lub otrzymała jednorazowo środki, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 i 3, albo osobę pozostającą na jej utrzymaniu niezbędnych środków utrzymania;
 - 3) osoba, która pobrała nienależne świadczenie lub otrzymała jednorazowo środki, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 i 3, zmarła, nie pozostawiając majątku, z którego można dochodzić należności;”;
- 6) w art. 108 w ust. 1 pkt 13 otrzymuje brzmienie:
- „13) refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, jednorazowych środków na utworzenie stanowiska pracy, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, jednorazowych środków na założenie i przystąpienie do spółdzielni socjalnej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa oraz środków na finansowanie kosztów wynagrodzenia, o których mowa w art. 46;”.

Art. 6. Przepis art. 15c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie ma zastosowania do spółdzielni socjalnych, których powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Do wniosków o przyznanie środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 8. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12 ust. 3d ustawy zmienianej w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12 ust. 3d ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 3, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 46 ust. 6a ustawy zmienianej w art. 5 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych

wydanych na podstawie art. 46 ust. 6a ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 10 w zakresie dodawanego art. 15d, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. poz. 651, z późn. zm.) reguluje zasady tworzenia oraz prowadzenia działalności przez spółdzielnie socjalne. Jest to formuła łącząca cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej. Spółdzielnie socjalne, prowadząc równolegle działalność gospodarczą na warunkach rynkowych oraz reintegrację społeczną i zawodową wobec osób pochodzących z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, stały się jednym z kluczowych podmiotów ekonomii społecznej oraz istotnym instrumentem polityki społecznej w zakresie aktywnej integracji i zwiększania spójności społecznej.

Pierwsze spółdzielnie socjalne powstałe w Polsce funkcjonują już od ponad 10 lat. W tym czasie zidentyfikowano potrzebę ponownego uregulowania przepisów dotyczących instrumentów wsparcia na założenie i przystąpienie do spółdzielni socjalnych. Ww. wsparcie obecnie udzielane jest osobom niepełnosprawnym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz osobom bezrobotnym, poszukującym pracy opiekunom osoby niepełnosprawnej, absolwentom centrum integracji społecznej oraz absolwentom klubów integracji społecznej z Funduszu Pracy.

Istotne jest także ponowne zdefiniowanie działalności spółdzielni przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji jej pracowników przygotowujących się do roli członków spółdzielni socjalnych, z uwagi na fakt, iż zauważono potrzebę wzmocnienia reintegracji społecznej i zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym pracujących w spółdzielniach socjalnych, jednakże niebędących ich członkami.

Mając na uwadze doświadczenia zdobyte w ramach badań sektora spółdzielczości socjalnej oraz zgłaszane postulaty i uwagi dotyczące obecnych uwarunkowań funkcjonowania spółdzielni socjalnych, za potrzebne należy uznać zwiększenie trwałości spółdzielni socjalnych oraz wsparcie szczególnie na początku ich funkcjonowania.

Część zmian wynika z potrzeby doprecyzowania dotychczasowych regulacji, na podstawie doświadczeń spółdzielni socjalnych oraz organizacji wspierających sektor ekonomii społecznej. Proponowane zmiany zostały przygotowane z udziałem przedstawicieli sektora spółdzielczości socjalnej, przy aktywnej roli Rady Działalności Pożytku Publicznego. Proponowane zmiany były również poddane dyskusji podczas

VIII Ogólnopolskiego Forum Spółdzielni Socjalnych, które odbyło się w dniach 12–14 października 2016 r.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw zakłada następujące zmiany:

1. Wzmocnienie pozycji pracowników spółdzielni socjalnej przez ponowne zdefiniowanie przedmiotu działalności spółdzielni socjalnej. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej będzie prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa nie tylko w oparciu o osobistą pracę członków spółdzielni, ale również pracowników niebędących członkami spółdzielni socjalnej. Zmiana ma na celu uregulowanie rzeczywistego wpływu pracowników niebędących członkami spółdzielni socjalnej na jej działalność oraz współodpowiedzialność za sprawy przedsiębiorstwa, finanse, zarządzanie własną działalnością oraz wyznaczenie kierunków rozwoju. Jednocześnie proponowana zmiana wzmacnia reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy, przygotowując się do roli członka spółdzielni, świadczą pracę na jej rzecz (art. 1 pkt 1 projektu ustawy).
2. Doprecyzowanie obszaru działania spółdzielni socjalnej przez wskazanie, iż spółdzielnia socjalna działa na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej nie tylko członków spółdzielni, ale również na rzecz pracowników spółdzielni niebędących jej członkami, a pochodzących z grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych. Zmiana daje podstawę do pełnej realizacji zasadniczego celu spółdzielni socjalnej, jakim jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niezależnie, czy osoby te posiadają status członka, czy jedynie pracownika spółdzielni socjalnej. Jednocześnie przedmiotowa zmiana wskazuje, iż spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków, pracowników oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.) Zatrudnianie przez spółdzielnię socjalną pracowników niebędących członkami leży w interesie spółdzielni socjalnej, gdyż jest to pewnego rodzaju przygotowanie pracowników spółdzielni socjalnej do świadomego

i odpowiedzialnego wstąpienia do grona członków spółdzielni. Spółdzielnia socjalna jak każdy pracodawca ma możliwość działania na rzecz swoich pracowników i w praktyce bardzo wielu z nich prowadzi jakąś formę działalności socjalnej na rzecz swoich pracowników. Projekt ustawy nie przesądza w jakim zakresie i w jaki sposób działalność ta ma być prowadzona przez spółdzielnie socjalne. Przepis nie nakłada zatem na spółdzielnie socjalne żadnych niewspółmiernych obowiązków, które klóciłyby się z interesem ich członków. Tym samym proponowane regulacje nie kolidują zatem z istotą formy prawnej spółdzielni, wyrażoną w art. 1 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2016 r. poz. 21, z późn. zm.), a polegającą na prowadzeniu wspólnej działalności gospodarczej w interesie swoich członków. Samo zatrudnianie osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, bywa z punktu widzenia pracodawcy, w tym także spółdzielni socjalnej korzystne, bowiem państwo na różne sposoby wspiera zatrudnianie osób wykluczonych (np. poprzez programy finansowane ze środków Unii Europejskiej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych itp.). Jednocześnie z uwagi na szczególny charakter spółdzielni socjalnej na tle innych spółdzielni, pozostawienie pracowników niebędących członkami poza zakresem osób objętych wsparciem pracodawcy należy uznać za niesłuszne. Ustawodawca dopuścił już prowadzenie działalności społecznej wykraczającej poza członków (art. 2 ust. 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych). Spółdzielnie socjalne dobrowolnie zatrudniają osoby niebędące ich członkami, tym samym zasadnym jest wskazanie, że do osób takich również powinny być kierowane działania reintegracyjne. Zwiększając kompetencje społeczne i zawodowe pracowników, spółdzielnia wzmacnia swój własny potencjał gospodarczy, a jednocześnie wychodzi naprzeciw interesowi publicznemu (art. 1 pkt 1 projektu ustawy).

3. Dopuszczenie używania w obrocie przez spółdzielnie socjalne skrótu nazwy „Spn.s.”. Zmiana ma charakter fakultatywny i stanowi jedynie o dopuszczeniu możliwości posługiwania się skrótem nazwy Spn.s. Niejednokrotnie nazwa „spółdzielnia socjalna” postrzegana jest negatywnie, stereotypowo przez klientów spółdzielni socjalnej, co często stanowi barierę w rozwijaniu działalności spółdzielni (art. 1 pkt 2 projektu ustawy).

4. Rozszerzenie katalogu osób, które mogą zakładać i przystąpić do spółdzielni socjalnej w charakterze członka lub osoby świadczącej pracę na rzecz spółdzielni o poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej opiekunów osób niepełnosprawnych, z wyłączeniem opiekunów osoby niepełnosprawnej pobierających świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, tj. o osoby, o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm). Ww. definicja opiekuna osoby niepełnosprawnej oraz możliwość korzystania z instrumentów wsparcia w obszarze rynku pracy m.in. na założenie spółdzielni socjalnej lub na przystąpienie do już istniejącej spółdzielni socjalnej dla opiekunów osób niepełnosprawnych została wprowadzona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją programu „Za życiem” (Dz. U. poz. 1292) (art. 1 pkt 3 lit. a projektu ustawy).
5. Uregulowanie kwestii możliwości zakładania spółdzielni socjalnej przez osoby niezaliczane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Limit osób zagrożonych wykluczeniem społecznym koniecznych do założenia spółdzielni socjalnej wynosi nie mniej niż 50% ogólnej liczby założycieli. Natomiast w przypadku gdy założycielami spółdzielni socjalnej byłyby osoby o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, limit osób spoza katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będzie mógł wynosić do 70%. Należy pamiętać, że zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.), zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej. Spółdzielnia socjalna jest ważnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, mającym na celu przede wszystkim powrót na rynek pracy oraz aktywizację osób marginalizowanych, a wymienione wyżej kategorie osób są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym (art. 1 pkt 3 lit. b projektu ustawy).
6. Umożliwienie założenia spółdzielni socjalnej przez osoby niebędące osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, o ile ich liczba nie przekroczy 70%

ogólnej liczby założycieli. Warunkiem umożliwiającym zakładanie spółdzielni przez osoby spoza katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest realizacja zadań i usług w zakresie pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, prowadzenia niepublicznych przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 – w rozumieniu odpowiednich przepisów dotyczących rodzaju prowadzonej działalności. Nowy profil spółdzielni socjalnej będzie miał na celu przede wszystkim zaspokajanie potrzeb ludności w zakresie dostępu do ww. „usług społecznych użyteczności publicznej”, a dodatkowo także będzie pełnił funkcję w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób z grup narażonych na wykluczenie społeczne. Z kolei ww. usługi zostały wyróżnione z uwagi na ich deficytowy charakter, narastające potrzeby społeczne i demograficzne w tych dziedzinach oraz aktualną politykę rodzinną, prozatrudnieniową oraz na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych. Dobór katalogu ww. usług jest zgodny z kierunkami polityki w obszarze spraw społecznych wyznaczanych w ramach UE (m.in. Komunikat KE [COM(2007)725] Communication on “Services of general interest, including social services of general interest: a new European commitment”, a także z krajowymi dokumentami programowymi (m.in. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej) oraz wdrożeniowymi (Umowa Partnerstwa 2014–2020 Rządu RP i Komisji Europejskiej, Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014–2020). Założyciele spółdzielni socjalnej, jak każdy inny przedsiębiorca, wraz z wnioskiem o wpis do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, muszą przedstawić kody PKD deklarowanej działalności. Zgodnie z projektowanymi zmianami art. 5 ust. 6 ustawy oraz art. 18 ustawy – spółdzielnia socjalna niezachowująca określonych ustawą limitów zatrudnienia przechodzi w stan likwidacji z mocy prawa (art. 1 pkt 3 lit. b projektu ustawy).

7. Zmniejszenie liczby założycieli spółdzielni socjalnej z pięciu do trzech osób, jeżeli założycielami są osoby fizyczne. Jednocześnie spółdzielnia socjalna założona przez trzy osoby fizyczne zobowiązana będzie do przyjęcia w poczet członków oraz do zatrudnienia co najmniej 2 osób, z zachowaniem limitów dotyczących zatrudniania

osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy, w terminie 12 miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego. Proponowana regulacja eliminuje barierę, często spotykaną w praktyce, dotyczącą skompletowania składu założycielskiego. Dotychczas częstokroć skład ten jest w całości rekrutowany spośród osób wywodzących się z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, co wiązać się może z obniżonymi kompetencjami zawodowymi i społecznymi. Zmiana ta znacznie uprości proces zakładania spółdzielni socjalnej i ułatwi jej funkcjonowanie w początkowym etapie działalności (art. 1 pkt 4 lit. a i b projektu ustawy).

8. Wyraźne wskazanie, iż spółdzielnia socjalna liczy nie mniej niż pięciu członków w przypadku osób fizycznych (po 12 miesiącach działalności) i nie mniej niż dwóch członków w przypadku osób prawnych i nie więcej niż pięćdziesięciu członków. Wprowadzenie ww. doprecyzowania podyktowane jest koniecznością (po zmianie wymaganej liczby założycieli spółdzielni socjalnej osób fizycznych) wskazania obligatoryjnej liczby członków spółdzielni socjalnej, aby spółdzielnia nie została postawiona w stan likwidacji (art. 1 pkt 4 lit. b i c projektu ustawy).
9. Wskazanie, iż członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć także inne osoby niż zagrożone wykluczeniem społecznym. Wyeliminowana została konieczność posiadania szczególnych kwalifikacji przez osoby, które nie należą do katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazanego w ustawie. Powyższa zmiana przepisu uelastycznia zasady nabywania członkostwa w spółdzielni socjalnej przez osoby niezagrożone wykluczeniem społecznym. Zmiana przewiduje również dookreślenie, iż przekroczenie limitu 50% osób spoza katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może mieć miejsce jedynie w przypadku prowadzenia spółdzielni o charakterze usługowym lub gdy spółdzielnia socjalna została założona przez osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (art. 1 pkt 4 lit. d ustawy).
10. Umożliwienie uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej przed upływem 12 miesięcy, w przypadku gdy statut spółdzielni stanowić będzie o takiej możliwości. Tym samym członkowie spółdzielni mogą sami dookreślić w statucie, kiedy osoba zatrudniona w spółdzielni nabędzie prawo do uzyskania w niej członkostwa. Jednocześnie wskazano, iż nie stosuje się przepisu art. 200 § 3 i 5 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze. Zgodnie z ww. przepisem

ustawy istnieje możliwość uzależnienia przyjęcia w poczet członka spółdzielni od odbycia okresu kandydackiego. Natomiast § 3 ww. przepisu stanowi, iż do kandydatów na członków spółdzielni stosuje się przepisy Kodeksu pracy dotyczące osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, jednakże stosunek pracy między kandydatem a spółdzielnią może być rozwiązany wcześniej, z zachowaniem terminów i zasad przewidzianych w przepisach Kodeksu pracy dla rozwiązania umowy zawartej na czas nieokreślony. Natomiast § 5 ww. przepisu stanowi, iż pracownicy spółdzielni zatrudnieni co najmniej dwanaście miesięcy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, ubiegający się o przyjęcie na członków spółdzielni, są zwolnieni od odbycia okresu kandydackiego. Spółdzielnia nie może odmówić przyjęcia takiego pracownika na członka, jeżeli spełnia on wymagania statutowe, a spółdzielnia ma możliwość dalszego jego zatrudnienia. Uzasadnieniem ww. wyłączenia, jest fakt, iż pracownicy spółdzielni socjalnej, którzy przygotowują się do roli członka, zatrudniani są również na podstawie umów cywilnoprawnych. Tym samym stosowanie przepisu art. 200 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze w całości powodowałoby, iż okres kandydacki może zostać zastosowany jedynie do pracowników zatrudnionych na umowie o pracę. Jednocześnie zwolnieni od odbycia okresu kandydackiego byłiby pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę (art. 1 pkt 5 lit. a projektu ustawy).

11. Uchylenie ust. 3 w art. 5a, który stanowił o konieczności rozwiązania spółdzielczej umowy o pracę w przypadku, gdy członek lub pracownik spółdzielni założył, przystąpił do innej spółdzielni socjalnej, podjął działalność lub zatrudnienie u innego pracodawcy. Powyższa zmiana uzasadniona jest umożliwieniem podjęcia dodatkowego zatrudnienia przez członków i pracowników spółdzielni socjalnej osób prawnych bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Uchylenie ww. przepisu skutkuje zmianą brzmienia ust. 6 w art. 5a (art. 1 pkt 5 lit. b i d projektu ustawy).
12. Doprecyzowanie, iż w przypadku rozwiązania stosunku pracy zawartego z osobą zatrudnioną w spółdzielni socjalnej osób prawnych, w terminie 3 miesięcy, spółdzielnia socjalna ma obowiązek zatrudnić w miejsce pracownika, osobę spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1. Tym samym regulacja dotyczyć będzie

członków spółdzielni oraz pracowników niebędących członkami spółdzielni (art. 1 pkt 5 lit. c projektu ustawy).

13. Dodanie do katalogu dokumentów dołączanych do wniosku o wpis spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego zaświadczenia z powiatowego urzędu pracy potwierdzającego spełnienie warunków bycia osobą poszukującą pracy, o której mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, potwierdzającego spełnianie przez osoby zamierzające założyć spółdzielnię socjalną. Zmiana ta jest konsekwencją propozycji dodania nowej kategorii osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej opiekunów osób niepełnosprawnych, z wyłączeniem opiekunów osoby niepełnosprawnej pobierających świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (art. 1 pkt 6 projektu ustawy).
14. Wprowadzenie regulacji wskazującej, że w spółdzielniach socjalnych, w których założycielami są osoby prawne lub w przypadku gdy liczba członków spółdzielni socjalnej jest mniejsza niż liczba pracowników niebędących członkami, zarząd ma obowiązek corocznie przeprowadzić spotkanie konsultacyjne dotyczące informacji o działalności i sytuacji ekonomicznej spółdzielni oraz przewidywanych w tym zakresie kierunkach zmian. Wnioski ze spotkania przedstawione przez pracowników, są następnie omawiane na zebraniu zarządu, który ma obowiązek przedstawić pracownikom oraz walnemu zgromadzeniu pisemną informację o ich wykorzystaniu. Przedstawiciel pracowników niebędących członkami spółdzielni socjalnej posiada prawo głosu doradczego na walnym zgromadzeniu spółdzielni. Szczegółowe warunki i tryb przekazywania informacji oraz przeprowadzania konsultacji z pracownikami określać będzie regulamin przyjęty przez walne zgromadzenie. Powyższa regulacja nie będzie stosowana w przypadku powołania rady pracowników na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. z 2006 r. poz. 550, z późn. zm.). Wprowadzenie tej zmiany podyktowane jest umożliwieniem współuczestnictwa pracowników w prowadzeniu przedsiębiorstwa, co wpłynie na przygotowanie pracowników spółdzielni socjalnej do świadomego

i odpowiedzialnego wstąpienia do grona członków spółdzielni. Spotkanie konsultacyjne jest ograniczone do pracowników z uwagi na fakt, iż spotkanie to organizowane jest przez zarząd spółdzielni, który jest organem wykonawczym, a prawa wynikające z członkostwa spółdzielni są dla wszystkich członków równe. Zarząd składa oświadczenia woli w imieniu spółdzielni i ją reprezentuje na zewnątrz. Jednocześnie zarząd kieruje działalnością spółdzielni oraz reprezentuje ją w stosunkach wewnętrznych (art. 1 pkt 7 projektu ustawy).

15. Uelastycznienie zasad podziału nadwyżki bilansowej i stworzenie możliwości jej przeznaczenia według potrzeb konkretnej spółdzielni poprzez zlikwidowanie obowiązku przeznaczania nadwyżki bilansowej na fundusz inwestycyjny. Nadwyżka bilansowa przeznaczana byłaby przez spółdzielnię socjalną na zwiększenie funduszu zasobowego w wysokości nie mniejszej niż 20% oraz na szczególny cel działalności spółdzielni, jakim jest reintegracja społeczna i zawodowa członków i pracowników spółdzielni, w wysokości min. 30%. Projektowana zmiana przewiduje również przeznaczenie nadwyżki bilansowej na fundusz wzajemnościowy, który tworzony jest przez spółdzielnię socjalną w przypadku utworzenia lub przystąpienia do konsorcjum spółdzielczego. Jednocześnie ściśle jest on związany z celami tworzenia konsorcjum spółdzielczego. Katalog wskazany w ww. przepisie jest katalogiem zamkniętym (art. 1 pkt 8 projektu ustawy).
16. Wskazanie, iż spółdzielnia socjalna może zatrudniać pracowników niebędących członkami spółdzielni, z tym że łączna liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym nie może być niższa niż 50% w stosunku do ogółu członków spółdzielni i osób zatrudnionych w spółdzielni socjalnej, z zastrzeżeniem możliwości limitu 30%, w przypadku gdy spółdzielnię socjalną założyły osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz w przypadku, gdy spółdzielnia świadczy szczególne usługi (art. 1 pkt 9 lit. a projektu ustawy).
17. Uregulowanie kwestii form zatrudnienia członków zarządu przez wskazanie, iż z członkami zarządu rada nadzorcza, a przypadku braku jej powołania walne zgromadzenie nawiązuje stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę lub umowy pracę. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze spółdzielnia i członek mają obowiązek pozostawania ze sobą w stosunku pracy, natomiast z członkami zarządu, bez względu na stanowisko,

zatrudnienie następuje na podstawie spółdzielczej umowy o pracę. Projektowany przepis wskazuje, iż z członkami zarządu spółdzielni socjalnej nawiązuje się stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę albo umowy o pracę. Odstępstwo od zasady zawartej w ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze podyktowane jest faktem, iż spółdzielnie socjalne mogą być zakładane przez osoby prawne, gdzie członkowie zarządu nie są jednocześnie członkami spółdzielni. Do walnego zgromadzenia stosuje się przepis art. 46 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stanowiącego, iż rada spółdzielni pełniąc swoją funkcję podejmuje uchwały w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu lub dokonywanych przez spółdzielnię w interesie członka zarządu oraz reprezentuje spółdzielnię przy tych czynnościach. Do reprezentowania spółdzielni wystarczy dwóch upoważnionych członków rady nadzorczej (art. 1 pkt 9 lit. b projektu ustawy).

18. Wprowadzenie możliwości zrefundowania składek na ubezpieczenia społeczne oraz części kosztów pracodawcy opłacanych również za pracowników spółdzielni socjalnej niebędących członkami spółdzielni, a będących osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy. Ww. regulacja w szczególności dotyczyć będzie spółdzielni zakładanych przez organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego. Nowe brzmienie tego przepisu również wskazuje wprost, iż osobami, na które może być przyznana refundacja, są, oprócz członków spółdzielni socjalnej, także osoby zatrudnione niebędące członkami spółdzielni, a spełniające kryteria osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym. Osoby fizyczne zatrudnione w spółdzielni tworzonej przez osoby prawne z pewnością miałyby możliwość uzyskania takiego właśnie wsparcia, gdyby same zdecydowały się powołać spółdzielnię socjalną osób fizycznych. Powyższa regulacja spowoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego, zastępującego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 października 2009 r. w sprawie wzoru wniosku spółdzielni socjalnej o zwrot opłaconych składek oraz trybu dokonywania ich zwrotu (Dz. U. poz. 1367) (art. 1 pkt 9 lit. c projektu ustawy).
19. Umożliwienie spółdzielniom socjalnym tworzenia konsorcjum spółdzielczego w formie umowy. Obligatoryjnymi elementami umowy konsorcjum spółdzielczego są w szczególności: cel zawarcia konsorcjum, czas trwania konsorcjum, obowiązki

stron konsorcjum, zasady przyjmowania, wykluczania lub występowania stron konsorcjum, zasady podziału korzyści i udziału w obciążeniach poszczególnych stron w ramach konsorcjum. Do konsorcjum spółdzielczego będzie mógł przystąpić inny podmiot, z tym że podmioty te nie mogą stanowić więcej niż 1/3 liczby stron konsorcjum spółdzielczego. Inny niż spółdzielnia socjalna podmiot nie będzie mógł być jedynym realizatorem działań w ramach konsorcjum spółdzielczego. Jednocześnie wskazano, iż w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą do konsorcjum spółdzielczego stosuje się przepisy o spółce, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.). Powyższa regulacja jest istotna m.in. z punktu widzenia zwiększenia potencjału ekonomicznego i społecznego zrzeszonych spółdzielni socjalnych, wspólnego organizowania sieci produkcji, handlu i usług, promocji wspólnego znaku towarowego oraz wspólnego występowania w zamówieniach publicznych oraz zapytaniach ofertowych, nieobjętych przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.).

Możliwość ubiegania się o zamówienia publiczne przez spółdzielnie socjalne wspólnie np. z podmiotami komercyjnymi, może niewątpliwie zwiększyć ich zdolności ubiegania się o zamówienia, ale też należy mieć na uwadze, że na gruncie zamówień publicznych w przypadku, gdy zamawiający korzysta z możliwości zastrzeżenia zamówienia na podstawie art. 22 z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, występowanie w konsorcjum z podmiotem komercyjnym uniemożliwi spółdzielni socjalnej udział w takim postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (art. 1 pkt 10 projektu ustawy).

20. Zobowiązanie spółdzielni socjalnych, których powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych, do poddania się pierwszej lustracji, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, w terminie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za pierwszy rok działalności. Ww. obowiązek przeprowadzania lustracji w tym terminie ma na celu poprawę funkcjonowania spółdzielni socjalnych, które powstają przy wsparciu ze środków publicznych (Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Społecznego). Lustracja spółdzielni socjalnej po tak krótkim okresie działalności ma na celu sprawdzenie rzetelności jej działania i stworzenie ewentualnej możliwości znalezienia rozwiązania na

problemy związane z jej funkcjonowaniem. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż przepis ten dotyczyć ma jedynie spółdzielni socjalnej, której powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych, co realizuje zasadę dbałości o racjonalne wydatkowanie finansów publicznych. Uzasadnieniem wprowadzenia tej regulacji jest również fakt, iż zdarza się, że spółdzielnie po upływie terminu, w jakim możliwe jest wykrycie nieprawidłowości skutkującej koniecznością zwrotu otrzymanych środków, zawieszają swoją działalność, zmniejszają liczbę członków lub nie wykonują swoich zobowiązań nałożonych na nie przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Wprawdzie przeprowadzenie lustracji wiąże się z poniesieniem kosztów przez spółdzielnię socjalną, jednakże lustracja ma na celu zbadanie legalności, gospodarności i rzetelności oraz udzielania organizacyjnej i instruktażowej pomocy w usuwaniu stwierdzonych nieprawidłowości oraz w usprawnieniu jej działania. Przepis art. 15 ust. 1 pkt 5 ustawy o spółdzielniach socjalnych stanowi o możliwości zrefundowania kosztów lustracji spółdzielni socjalnych ze środków jednostek samorządu terytorialnego lub budżetu państwa (art. 1 pkt 10 projektu ustawy).

21. Wprowadzenie dla spółdzielni socjalnej zwolnienia ze składek, o których mowa w art. 266 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, na Krajową Radę Spółdzielczą, o ile przynależą do właściwego związku rewizyjnego. W obecnym stanie prawnym spółdzielnie socjalne należące do właściwych związków rewizyjnych zobowiązane są do opłaty składek zarówno na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej, jak i związku rewizyjnego, w którym są zrzeszone. Dodatkowo te same związki rewizyjne również zobowiązane są do wnoszenia opłaty na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej. Oznacza to w praktyce powielanie się obowiązków wnoszenia opłat i podnoszenie kosztów funkcjonowania spółdzielni socjalnej. Obecny stan prawny jest także jednym z czynników powodujących niski stopień zrzeszania się spółdzielni socjalnych we właściwych związkach rewizyjnych, albowiem łączy się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów. Spółdzielnia socjalna często nie dysponuje wystarczającymi środkami na zobowiązania, które, co do zasady, obciążają spółdzielnie działające na podstawie prawa spółdzielczego. Zwolnienie z tej opłaty spółdzielni socjalnej, której celem jest reintegracja zawodowa i społeczna oraz działalność społeczna, a nie tylko nastawienie na zysk, stanowi kolejny sposób obniżenia bieżących kosztów

działalności spółdzielni i co najważniejsze wyeliminowanie sytuacji, w której spółdzielnia zobowiązana jest wносить opłaty w postaci składek członkowskich zarówno na Krajową Radę Spółdzielczą, jak i na związek rewizyjny, w którym jest ona zrzeszona (art. 1 pkt 10 projektu ustawy).

22. Dodanie do katalogu przesłanek, które powodują postawienie spółdzielni w stan likwidacji z mocy prawa przypadku, gdy spółdzielnia socjalna założona przez trzy osoby fizyczne nie zatrudniłaby w terminie 12 miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego dwóch osób, z uwzględnieniem limitów zatrudnieniowych wobec osób należących do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wprowadzenie powyższej regulacji jest konsekwencją obniżenia liczby osób fizycznych koniecznej do założenia spółdzielni socjalnej. Zmiana przewiduje również dodanie do katalogu przesłanek, które powodują postawienie spółdzielni w stan likwidacji z mocy prawa przypadku, gdy spółdzielnia socjalna, której powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych, nie poddała się pierwszej lustracji, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, w terminie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Jednocześnie dodano okres 3 miesięcznej karencji w przypadku zmniejszenia wymaganej liczby członków zanim spółdzielnia będzie obowiązana postawić się w stan likwidacji (art. 1 pkt 11 projektu ustawy).
23. Wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.) polegającej na i doprecyzowaniu odesłań do instrumentów wsparcia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065). Projektowany przepis stanowi o zwolnieniu z podatku środków z Funduszu Pracy przyznanych na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej (art. 2 projektu ustawy).
24. Wprowadzenie rozwiązania prawnego dotyczącego działalności warsztatów terapii zajęciowej przez zmianę ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ma na celu uregulowanie działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej wobec uczestników aktywizowanych w kierunku podjęcia zatrudnienia na otwartym

rynku, m.in. w ramach spółdzielni socjalnej. Jak wynika z przeprowadzonego w 2014 r. przez Laboratorium Badań Społecznych „Badania sytuacji warsztatów terapii zajęciowej” w 2013 r. 1395 uczestników warsztatów terapii zajęciowej wzięło udział w nieodpłatnych praktykach zawodowych organizowanych u pracodawcy. Należy zauważyć, że terapia w warsztacie realizowana jest na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji. Rada programowa warsztatu przez wskazanie w indywidualnym programie rehabilitacji potrzeby realizacji przez uczestnika warsztatu terapii zajęciowej praktyk zawodowych u pracodawcy decydowałaby o zastosowaniu wobec osoby niepełnosprawnej tego instrumentu wsparcia. Praktyka zawodowa mogłaby odbywać się w wymiarze do 15 godzin tygodniowo przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia tego terminu do sześciu miesięcy. Dookreślono również, że w praktykach zawodowych nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50% uczestników jednego warsztatu, aby nie zaburzyć stabilności jego funkcjonowania. Powyższe rozwiązanie będzie miało korzystny wpływ na przygotowanie osoby niepełnosprawnej do aktywności zawodowej, jak również byłoby sposobem weryfikacji zdolności takiej osoby do podjęcia ewentualnego zatrudnienia u potencjalnego pracodawcy. Jednocześnie możliwość odbycia praktyk zawodowych, w podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą, będzie miało realny wpływ na pogłębienie wiedzy zdobytej podczas terapii przez doskonalenie umiejętności praktycznych na konkretnym stanowisku pracy, a także wykształcenie umiejętności pracy zarówno samodzielnej, jak i zespołowej oraz poczucie odpowiedzialności za jakość pracy. Jednocześnie w przypadku odbywania praktyki zawodowej przez uczestnika warsztatu, dotychczasowe koszty uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie terapii zawodowej finansowane będą w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w pełnej wysokości (art. 3 pkt 1 i 2 projektu ustawy).

25. Ponowne uregulowanie kwestii możliwości przyznawania jednorazowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez zmianę art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ww. wsparcie dotyczyłoby przyznawania przez starostę środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej, a nie jak dotychczas na wniesienie

wkładu do spółdzielni socjalnej. Zmiana dookreśla również, iż ww. wsparcie może zostać udzielone członkowi założycielowi spółdzielni oraz członkowi przystępującemu do spółdzielni socjalnej po jej założeniu. Wysokość wsparcia określona w umowie zawartej ze starostą, nie może przekroczyć piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia z jednoczesnym zaznaczeniem, iż w przypadku udzielenia wsparcia w wysokości do sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia, osoba, której to wsparcie zostało udzielone, zobowiązuje się do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy, natomiast przy wsparciu w wysokości powyżej sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia zobowiązuje się do prowadzenia ww. działalności lub członkostwa w spółdzielni przez okres 24 miesięcy. Ww. forma wsparcia miałaby charakter fakultatywny. Nowa regulacja ma na celu wprowadzenie podobnego jak w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy instrumentu stanowiącego o możliwości udzielenia wsparcia z Funduszu Pracy na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem tej działalności. Powyższa regulacja powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego w miejsce obowiązującego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 102) (art. 3 pkt 3 projektu ustawy).

26. Wprowadzenie nowego jednorazowego instrumentu wsparcia na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej przez powiatowy urząd pracy osoby niepełnosprawnej będącej jednocześnie osobą bezrobotną lub poszukującą pracy. Wysokość wsparcia określona w umowie zawartej ze starostą, nie może przekroczyć piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia z jednoczesnym zaznaczeniem, iż w przypadku udzielenia wsparcia do sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia spółdzielnia socjalna, której to wsparcie zostało udzielone, zobowiązuje się do utrzymania zatrudnienia osoby niepełnosprawnej nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy, natomiast przy wsparciu w wysokości powyżej sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia

zobowiązuje się do utrzymania tego zatrudnienia przez okres 24 miesięcy. Jednocześnie zastrzeżono, że jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż ww. okresy 12 lub 24 miesiące, spółdzielnia socjalna jest obowiązana zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/12 lub 1/24 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu ww. okresu, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 tej kwoty. Spółdzielnia socjalna dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną. Spółdzielnia socjalna nie zwraca ww. środków, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotną lub poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do ww. okresów. Jest to rozwiązanie analogiczne jak w przypadku regulacji stanowiącej o możliwości zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu. Powyższa regulacja powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego (art. 3 pkt 4 projektu ustawy).

27. Wprowadzenie możliwości ubiegania się przez spółdzielnie socjalne o środki na finansowanie kosztów wynagrodzenia, w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy ze starostą, wypłacane miesięcznie w wysokości nie wyższej niż kwota najniższego wynagrodzenia przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, dla zatrudnionej skierowanej przez powiatowy urząd pracy osoby niepełnosprawnej będącej jednocześnie osobą bezrobotną lub poszukującą pracy. Ww. wsparcie stanowiłoby pomoc w uzyskaniu stabilności funkcjonowania spółdzielni socjalnej. Ww. forma wsparcia miałaby charakter fakultatywny. Powyższa regulacja powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego (art. 3 pkt 4 projektu ustawy).
28. W ramach zmiany ustawy z dnia 4 września z 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 888 i 1086) dodanie do działu administracji rządowej, jakim jest zabezpieczenie społeczne spraw z zakresu ekonomii społecznej, przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielczości socjalnej.

Przedsiębiorczość społeczna jest sferą życia społeczno-gospodarczego, pozostającą na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji społecznych niedziałających w celu osiągnięcia zysku. Podmiotów, które stosują mechanizmy typowe dla przedsiębiorczości społecznej, działa w Polsce kilka tysięcy. Są to przede wszystkim spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, czy spółki z o.o. realizujące cele społeczne, świadomie wykorzystując formułę przedsiębiorczości społecznej. Do sfery przedsiębiorczości społecznej zalicza się także spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów czy zakłady aktywizacji zawodowej tworzone przez organizacje pozarządowe, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. W ostatnich kilku latach rozwija się również szerzej rozumiany sektor ekonomii społecznej obejmujący m.in. organizacje pozarządowe, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej tworzone przez organizacje pozarządowe, czy też ośrodki wsparcia ekonomii społecznej. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES), przyjęty uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. (M.P. poz. 811) jest dokumentem operacyjno-wdrożeniowym. Ma szczególne znaczenie w zakresie realizacji polityki państwa, albowiem umożliwił spełnienie przez Polskę jednego z warunków *ex ante* (zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich w dziedzinie pracy na własny rachunek, przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw, dzięki stworzeniu strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu), ustalonego w ramach negocjacji z Komisją Europejską w odniesieniu do perspektywy finansowej na lata 2014–2020. Zgodnie z celem nadrzędnym KPRES, w 2020 r. ekonomia społeczna stanowić będzie ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego. Osiągnięciu celów KPRES służy realizacja działań mieszczących się w ramach pięciu głównych priorytetów obejmujących m.in. działania na rzecz stworzenia odpowiedniego środowiska dla rozwoju sektora ekonomii społecznej na poziomie lokalnym, stworzenia systemu wsparcia ekonomii społecznej przez zapewnienie podmiotom ekonomii społecznej dostępu do działań o charakterze doradczo-usługowym oraz kapitału finansowego, włączenie ekonomii społecznej do głównego nurtu polityk publicznych na poziomie krajowym i regionalnym,

a także realizację działań edukacyjnych dotyczących tradycji i instrumentów działania ekonomii społecznej. Działania zaplanowane do realizacji w tym obszarze koncentrują się na określeniu roli i miejsca ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w systemie społeczno-gospodarczym, a także zdefiniowaniu obszaru ekonomii społecznej i pojęcia przedsiębiorstwa społecznego przez uchwalenie ustawy. Ww. obszar właściwości jest realizowany przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, jednakże nie zostało to do tej pory uregulowane w ustawie o działach administracji rządowej (art. 4 projektu ustawy).

29. Proponuje się wprowadzenie nowego instrumentu wsparcia dla spółdzielni socjalnej, przez zmianę ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w przedmiocie udzielenia jednorazowego wsparcia w wysokości do 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanego do pracy w spółdzielni socjalnej bezrobotnego lub skierowanego poszukującego pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej, o którym mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia. Ww. forma wsparcia miałaby charakter fakultatywny. Spółdzielnia socjalna zobowiązana będzie do utrzymania utworzonego stanowiska pracy przez 24 miesiące (art. 5 pkt 3 lit. a projektu ustawy).
30. Rozszerzenie jednorazowego wsparcia, przyznawanego obecnie jedynie bezrobotnym, poszukującym pracy opiekunom osób niepełnosprawnych, o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i absolwentom centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej. Wsparcie to przewiduje możliwość przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem tej działalności poszukującym pracy niepozostającym w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia. Osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu ustawy z dnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy należą do kategorii osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazanej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r.

o spółdzielniach socjalnych. W świetle ww. ustawy osoby te uprawnione są do założenia spółdzielni socjalnej, jak również do przystąpienia do już istniejącej spółdzielni socjalnej. Powyższa regulacja powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego, który zastąpi rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie przyznawania środków na podjęcie działalności na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych (Dz. U. poz. 1379) (art. 5 pkt 3 lit. a i lit. k projektu ustawy).

31. Proponuje się wprowadzenie w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy możliwości ubiegania się przez spółdzielnie socjalne o środki na finansowanie kosztów wynagrodzenia, w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy, wypłacane miesięcznie w wysokości nie wyższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, dla zatrudnionego skierowanego bezrobotnego lub zatrudnionego skierowanego poszukującego pracy, o którym mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub zatrudnionego skierowanego poszukującego pracy niepozostającego w zatrudnieniu w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia. Wsparcie stanowiłoby pomoc w uzyskaniu stabilności funkcjonowania spółdzielni socjalnej. Forma wsparcia miałaby charakter fakultatywny. Powyższa regulacja powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego, który zastąpi rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie przyznawania środków na podjęcie działalności na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych (Dz. U. poz. 1379) (art. 5 pkt 3 lit. a, lit. c i lit. h projektu ustawy).
32. Przepis art. 46 ust. 5b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowi o konieczności składania oświadczenia o niekaralności. W związku z tym, doprecyzowano, iż złożenie oświadczenia o niekaralności jest objęte rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w oświadczeniu klauzuli następującej treści „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie

organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 5 pkt 3 lit. i oraz lit. j projektu ustawy).

Pozostałe zmiany mają charakter zmian porządkujących i doprecyzowujących.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 1 pkt 10 w zakresie dodawanego art. 15d, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii właściwych organów i instytucji Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego, na podstawie § 27 ust. 4 uchwały Rady Ministrów nr 190 z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204).

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Przedmiot projektowanej regulacji nie powoduje zagrożeń korupcyjnych.

Projekt ustawy będzie miał wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców przez zwiększenie poziomu współpracy przedsiębiorstw na poziomie lokalnym.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na prawa i obowiązki przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.